

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Občinske Uprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo „Občinske Uprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Novi zakon o občinskih taksah.

(Priobčil deželni komisar dr. Rutar.)

Pred kratkim je dobil Najvišje potrjenje od deželnega zbora kranjskega v seji dne 10. oktobra 1913 sprejeti načrt zakona o pobiranju občinskih taks. Z razglasitvijo v deželnem zakoniku stopi v veljavo ta zakon, ob enem pa izgube svojo veljavo vsi prejšnji o pobiranju občinskih taks obstoječi zakoni, to so za deželo Kranjsko zakon z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št. 17, za mesto Ljubljano pa zakona z dne 14. avgusta 1866, dež. zak. št. 13, in z dne 26. marca 1885, dež. zak. št. 9. Novi zakon o občinskih taksah bo enoten za celo deželo Kranjsko brez izjeme in bo odpravil posebne tozadevne določbe za mesto Ljubljano, kakoršne so veljale doslej.

Posebni bistveni izprememb napram prejšnjemu zakonu novi zakon o občinskih taksah ne bo kazal. Vendar pa so se v marsičem izpremenila in spopolnila tozadevna določila primerno razmeram, ki jih je ustvarilo življenje v svojem razvoju in napredku. Omeniti je tu zlasti dve točki. Prvič uvedbo nekaterih novih občinskih taks, drugič razumno zvišanje tarifnih zneskov pri posameznih tarifnih točkah. Tudi glede prejemanja in zaračunavanja občinskih taks novi zakon ne zavzema tako ozkosrčnega stališča kakor prejšnji. Dočim so se po starem zakonu morale vse občinske takse odrajtovati v občinsko blagajno in iz te še le plačevati za razna občinsko-uradna opravila potrebno osobje, dopušča novi zakon, da se gotove občinske takse kar prepuste kot plačilo dotični osebi, kateri je poverjeno opravilo določenih občinsko-uradnih poslov. Tako n. pr. občinski izklicevalec in občinski ogledniki za živino in meso smejo obdržati pobrano takso kot plačilo za svoje poslovanje, ako to sklene občinski odbor.

Posebno pa se mora omeniti določba § 5., tretji odstavek, novega taksnega zakona. Ta predpisuje, da

mora stranka, ki prosi za uradovanje, v katere korist se to opravi, ali katera ga zakrivi in zlasti z nagajivim ravnanjem povzroči, plačati stroške za izvedence, če ti niso uslužbenci občine, kakor tudi pričam na njih zahtevo gotove in potrebne izdatke. Doslej je namreč stranka imela plačati izključno in edino le samo občinsko takso. Vse druge stroške za izvedence itd. pa je morala pokriti občina kot uradne stroške iz občinske blagajne. Po novem zakonu pa bo stranko zadelo poleg občinske takse tudi še plačilo morebitnih z dotičnim uradnim opravilom združenih potrebnih stroškov. To postavno določilo je v interesu občin jako umestno in potrebno. Ž njim se bodo znatno znižali občinski uradni stroški, ker bo morala stranka sama plačevati potrebne izvedence, priče itd.; pričakovati pa je tudi, da se bodo razna uradna opravila zlasti komisijski ogledi s tem nekoliko omejili in se zahtevali samo tedaj, kadar bodo resnično potrebni, med tem ko bo strankarski nagajivosti v plačilu teh stroškov potegnjena le nekoliko višja meja, kakor je bila doslej, kadar bo šlo za uradno občinsko intervencijo.

Zdaj v posameznih občinah uvedene občinske takse ostanejo v dosedanji izmeri tudi še nadalje v veljavi toliko časa, da se izpremene po zmislu novega zakona o občinskih taksah in pridejane mu tarife.

Za to izpremembo odnosno uvedbo novih taks bo potreben poseben sklep občinskega odbora. Sklep bo običajno razglasiti. Na podlagi razglašene sklepa, tudi če se zoper njega ne bi nihče pritožil, pa občina še ni upravičena pobirati na novo sklenjenih občinskih taks, dokler si ni izposlovala še dovoljenja deželnega odbora. Visokost taks določa namreč le deželni odbor in sklepu občinskega odbora gre samo toliko pomena, da ž njim nasvetuje deželnemu odboru tako posamezne občinske takse kakor tudi njih višino, ki jih namerava občina uvesti.

Dovoljene občinske takse se stekajo v občinsko blagajno. Izjeme glede posameznih taks, katere sme občinski odbor prepustiti kot plačo nastavljenemu občinskemu osebju, smo navedli že zgoraj. O plačanih občinskih taksah je voditi posebni taksni dnevnik. Pri plačilu takse je stranki izročiti potrdilo o prejemu.

Občinska taksa se mora plačati, če ne prej, najkasneje ob izročitvi rešitve, ob začetku uradovanja ali kadar se kdo poslužuje taksi podvržene pravice. Župan sme vsako uradovanje, če se ne more odložiti brez nevarnosti, odreči za tako dolgo, da se taksa plača, in ima pravico zahtevati, da se mu izroči za pokritje komisijskih stroškov primerno predplačilo.

Kdor se posluži taksi podvržene pravice brez dovoljenja (sodelovanja) občinskega urada, ali brez prejšnjega naznanila tistemu, plača takso v dvojnem znesku. Izvzet je seveda slučaj, da bi tako naznanilo po obstoječih predpisih sploh ne bilo potrebno.

Ne sme pa občina pobirati občinske takse v onih slučajih, v katerih je po izrecnih zakonitih določbah dolžna kako v tarifi taksnega zakona omenjeno uradno opravilo izvršiti brezplačno. Taka opravila so n. pr. gotove vročbe, ki jih ima občina izvršiti v javnih zadevah na zahtevo drugih oblastev, uradov ali občin in pa uradna opravila v ubožnih zadevah, ki so izrecno izvzeta od plačila takse. Občinske takse oproščene so tudi predstave, ki se prirede v dobrodelne namene.

Razen takse se ne sme od stranke zahtevati nikaka drugačna pristojbina za uradno poslujoče osebe, naj si bo to dnevščina, hodnina ali kaj takega. Ako imajo te uradno poslujoče osebe kaj dobiti, mora se to izplačati po sklepih občinskega odbora v zmislu določil občinskega reda naravnost iz občinske blagajne.

Pritožbe proti odmeri taks v posameznih slučajih kakor tudi proti visokosti stroškov za izvedence in odškodnine pričam gredo na občinski odbor in zoper sklepe tega na deželni odbor. Vložiti jih je pa vedno tekom 14 dnij po obvestitvi potom županstva.

Zastale takse se izterjujejo po določbah občinskega reda s politično eksekucijo. Takse, ki se niso izterjale tri leta potem, ko so se imele plačati, zastarajo.

Ne velja pa ta zakon za one slučaje, za katere obstoje posebni zakoni o občinskih taksah (pristojbinah), kakor n. pr. za mrliško-ogledne takse ali za pasji davek, ali za takozvano „merčinstvo“, ki je uvedeno v nekaterih vipavskih občinah.

Končno prinašamo še tarifo novega taksnega zakona, iz katere so razvidne tako posamezne vrste občinskih taks kakor tudi njih dopustna višina.

1. a) Za prostovoljno sprejetje tozemca v domovinsko zvezo od K 5.— do K 100.—.
- b) Za zagotovitev sprejema inozemca v domovinsko zvezo od K 10.— do K 100.—.

Ako sledijo prostovoljno sprejetemu tozemcu ali inozemcu, kateremu se je zagotovil sprejem v domovinsko zvezo, obenem v domovinski pra-

vici druge osebe, ne sme skupna taksa (rodbinska taksa) presegati štirikratne za eno osebo določene takse. Če inozemec, kateremu se je zagotovil sprejem v domovinsko zvezo, ne dobi avstrijskega državljanstva, se mu mora vrniti plačana taksa.

- c) V Ljubljani v slučajih a) in b) do 200 K.
2. Za podelitev meščanstva od K 50.— do K 100.—.
3. Za ženitno zglasnico od K 5.— do K 30.—.
4. Za vsak razglas z nabitjem na občinsko desko ali z oklicem na sedežu občinskega urada ali v okrožju 4 km od 50 h do K 2.—; za vsake 4 km daljše daljave 50 h več.
5. a) Za prostovoljno dražbo premočnin ali za prostovoljno dajanje nepremičnin v zakup v kraju uradnega sedeža ali v okrožju 4 km 2% izkupila ali zakupnine, najmanj pa za vsakega pol dne od K 5.— do K 10.—; za vsake 4 km daljše daljave 2 K več za vsakega pol dne.
- b) Za izklicevalca se plača, če se vrši uradno opravilo na sedežu županstva ali v okrožju 4 km, za vsakega pol dne od K 1.— do K 3.—; za vsake 4 km daljše daljave 50 h več za vsakega pol dne.
6. Za ogled na mestu v stavbnih ali drugih zadevah strank na uradnem sedežu ali v okrožju 4 km od K 2.— do K 15.—; za vsake 4 km daljave 2 K več.
7. A. Za odobritev razdelilnega načrta (parcelacije) od K 5.— do K 100.—.
- B. Za določitev stavbne črte in nivela, če se izvrši ločeno od stavbnega dovoljenja od K 5.— do K 25.—.
- C. Za stavbno dovoljenje:
 - a) pri novih stavbah od K 5.— do K 50.—;
 - b) pri prezidavah od K 5.— do 30.—;
 - c) pri bistvenih popravah in preuredbah od K 1.— do 10.—.
- D. Za dovolitev stanovanja in porabe od K 2.— do K 20.—. Ako je treba vsled uime delati nove stavbe ali stare prenavljati, so te stavbe proste taks.
8. Za izdajo domovnice (domovinskega lista) se plača za tiskovino od 20 do 50 h.
9. Za poselsko knjižico 30 do 50 h.
10. Za uradni prepis sejnega zapisnika ali drugih uradnih spisov, za vsako, čeprav le začeto stran od 50 h do K 1.—.
11. Za vsako vročitev povabil ali drugih uradnih spisov, razen če gre za vročbe, ki se imajo v javnih zadevah izvršiti na zahtevo drugih oblastev, uradov in občin, v kraju uradnega sedeža od 20 do 50 h; izven njega pri oddalji nad 4 km 40 h do K 1.—. V ubožnih zadevah se ta taksa ne pobira.
12. Za izdajo izprieval, certifikatov in drugih uradnih potrdil od 20 h do K 1.—. V ubožnih zadevah se ta taksa ne pobira.

13. Za prireditev splošno pristopnih plesnih zabav za en dan od K 2.— do K 10.—.
14. Če so gostilne in kavarne odprte čez policijsko uro, se plača za vsako noč od K 2.— do K 6.—. Kadar prekoračenje ne presega treh ur, se plača za vsako uro od 50 h do K 1.—.
15. Za tombolo, kegljanje na dobitke, streljanje na dobitke in sploh za vsako igro na dobitke od K 1.— do K 5.—.
16. Za tekmovalno vožnjo ali tekmovalno jahanje od K 5.— do K 20.—.
17. Za prireditev umetnega ognja, bakljade ali za javne zabavne obhode v preobleki od K 5.— do K 10.—.
18. Za slovesno obhajanje svatbe od K 2.— do K 10.—.
19. Od godbenih avtomatov (gramofonov, orkestrijonov, električnih klavirjev itd.) v javnih lokalih na leto od K 10.— do K 50.—.
20. Za predstave v gledališčih, cirkusih in varijetjih in za koncerte, od vsake predstave od K 2.— do K 10.—. Ako se take predstave priredijo v dobrodelne namene, so oproščene občinske takse. Vendar pa ima županstvo pravico zahtevati dokaz, da se je čisti dohodek tudi resnično obrnil za dobrodelni namen.
21. Za predstave posestnikov menažerij, vrtiljakov, strelšč, panoram, gugalnic in marionetnih gledališč, telovadcev, brzotekov, čarovnih umetnikov itd., potem za predstave z električnimi in elektrotehničnimi aparati (n. pr. s kinematografi) in enake umetniške prireditve za vsak dan od K 2.— do K 6.—.
22. Za živinski in mesni ogled:
 - a) za vsako veliko žival (konji, voli, krave, telice, biki) od 50 h do K 1.—;
 - b) za vsako malo žival 25 do 50 h.
23. Za izvedenški ogled vsake živali, predno se izda zanjo živinski potni list:
 - a) za vsako veliko žival od 10 h do K 1.—;
 - b) za vsako malo žival od 10 do 50 h.
 Za ogled več živinčet enega in istega posestnika naenkrat ne sme ogledna pristojbina presežati desetkratne, za ogled črede (t. j. najmanj 30 glav iste vrste in istega posestnika) pa ne dvajsetkratne pristojbine, ki je dovoljena v enak namen za ogled posameznih živali tiste vrste.
24. Za izdajo živinskega pótnege lista brez ozira na število živinčet od 10 do 50 h.

Zakoni in predpisi za orožništvo.

(Konec.)

§ 151.

Deželni orožniški poveljnik ima pravico imenovati orožnike postajevodjem in ima disciplinarnokazensko pravico, kakoršna gre polkovnim poveljnikom. On od-

redi, — če mu je podeljena pravica kaznovanja in pomiloščenja, — kazenskosočno preiskavo v onih slučajih, v katerih je nedopustna kazen disciplinarnim potom.

Poveljstvom večjega obsega in višjega moštvenega stanja dodeljeni namestnik ima v slučaju, ako zastopa deželnega orožniškega poveljnika, enako kazensko pravico, kakoršna gre polkovnemu poveljniku. V slučaju, da mu je poverjeno samo nadzorovanje, pa gre njemu kakor tudi vsem štabnim častnikom, ki so dodeljeni večjim poveljništvom, samo kazensko pravo detaševanega bataljonskega poveljnika.

Deželni orožniški poveljnik sestavlja — (tam, kjer so prideleni štabni častniki, skupno s temi) — koncem leta kvalifikacijske tabele vseh v stanju deželnega orožniškega poveljstva uvrščenih in dodeljenih častnikov, častniških namestnikov in kadetov, jih predlaga političnemu deželnemu načelniku v presojo in pazi na to, da se natančno vodijo konduktne liste in kazenski zapisniki moštva pri oddelnih poveljstvih.

§ 152.

On odreja superarbitriranje vseh oseb, ki so postale za službo nesposobne, kakor tudi odpust moštva v slučajih, označenih v § 25., točka 1., 2. in 3. orožniškega zakona.

§ 153.

Deželni orožniški poveljnik in pri obsežnih poveljstvih njemu prideleni štabni častniki pregledujejo pododdelke po navodilih c. kr. ministrstva. So pa samoposebi umevno opravičeni in zavezani, vsak čas se podati na ono mesto, glede katerega meni deželni orožniški poveljnik ali deželni načelnik, da je za siguren vspuh izdanih varnostnih naredb ali pa v disciplinarnem oziru potrebno, da posežejo vmes.

O pravilni izvršitvi službenih ukazov, ki jih izdajo orožniškim postajam politična ali sodna oblastva, kakor tudi o natančnem izpolnjevanju službenih dolžnosti s strani orožništva, se mora prepričati na način, kakor je predpisan v § 130. službene inštrukcije za oddelnega poveljnika.

§ 154.

Pri teh nadzorovanjih je na postajah v prvi vrsti gledati na to, da se moštvo natančno seznanj z orožniškimi službenimi predpisi, dalje na napredek v konceptu, na izvrševanje službe, na vzdrževanje discipline, pravilno vodstvo postajne pisarne ter na natančno izpolnjevanje predpisov za vojašnice.

Pri oddelnih poveljstvih, katerim je poverjena uprava, je treba pregledati, če se pravilno upravlja denar za oskrbovanje in nastanjevanje, kakor tudi prežete monturne predmete odnosno za to prejeti material, ter je končno treba stopiti v stik in dogovor s političnimi in sodnimi oblastvi prve inštanice oziroma tudi z vojaškim postajnim poveljstvom, da se na ta način dobe kolikor mogoče natančni podatki o delovanju orožništva in o zadržanju podložnikov v nravstvenem oziru.

Stanje pododdelka se zapiše v pregledni zapisnik in se o tem koncem vsakega četrtletja predloži službenim potom kratko poročilo c. kr. ministrstvu.

§ 155.

Deželni orožniški poveljnik skrbi za pravočasno oskrbovanje pododdelkov in je odgovoren za pravilno gospodarstvo z denarjem in vsemi materijalijami, ki se nakažejo poveljstvu v zmislu obstoječe inštrukcije in posebnih predpisov.

§ 156.

On skrbi za primerno nastanitev vseh pododdelkov v zmislu predpisov za orožniško nastanjevanje, pri čemer mora gledati na to, da se kolikor mogoče varuje deželni zaklad. V tem pogledu je njegova dolžnost, da vedno sporazumno postopa z deželnim odborom.

§ 157.

V ostalem so pa merodajni tudi za deželnega orožniškega poveljnika vsi predpisi, ki so obseženi glede polkovnega poveljnika v službenem pravilniku, zlasti oni v I. delu, § 10.

E.

Za orožniškega nadzornika.

§ 158.

Orožniški nadzornik ima vojaško poveljstvo čez c. kr. orožniško krdelo in je za vzdrževanje reda in discipline odgovoren ministru za deželno brambo.

V ta namen morajo deželna orožniška poveljstva vsak mesec predlagati izvlečke iz kazenskih zapisnikov o moštvu orožniškemu nadzorniku, ki mora razen tega na svojih potovanjih pregledati kazenske zapisnike o častnikih in moštvu in konduktne liste slednjega.

§ 159.

Orožniški nadzornik ima disciplinarnokazensko pravo polkovnega poveljnika in je opravičen, poseči v kazensko pravo podrejenih mu deželnih orožniških poveljnikov na ta način, da posamezne slučaje pridrži sebi v kaznovanje.

Enako more uvesti naknadno kazenskosočno obravnavo, če so se kazniva dejanja uredila proti pravilniku disciplinarnim potom; končno more disciplinarno kazen, ki se mu zdi prenizka, zvišati do njemu pristoječe kazenske izmere, če je to v interesu službe potrebno.

§ 160.

Orožniški nadzornik ima pravico kaznovati in pomilostiti vse osebe, ki so podvržene vojaškemu sodstvu ter more to pravico prenesti z omejitvijo ali brez omejitve na podrejene orožniške poveljnike.

§ 161.

Orožniški nadzornik se pritegne komisiji za sestavo kvalifikacijskih tabel o štabnih častnikih in naj-

starejših ritmojstrih, med tem ko mora kvalifikacijske tabele o ostalih častnikih, častniških namestnikih in kadetih presoditi.

§ 162.

On dovoljuje dopuste štabnim, višjim in računskim častnikom za dobo, ki je določena v predpisu o dopustih oziroma predlaga tozadevne prošnje c. kr. ministrstvu.

Enako presoja orožniški nadzornik vse prošnje za ženitvena dovoljenja in druge osebne prošnje štabnih in višjih častnikov kakor tudi vse predloge deželnih orožniških poveljnikov, ki se tičejo spremembe obstoječih predpisov.

§ 163.

On ima pravico imenovati postajevodje stražmojstrom oziroma more to pravico prenesti na deželne orožniške poveljnike, predlagati, da se stražmojstri, ki zadoščajo stavljenim pogojem, pripuste k častniški skušnji, in končno, da se izprašani stražmojstri imenujejo kadetom in po potrebi častniškim namestnikom.

Pripustitev k skušnji za računске stražmojstre kakor tudi imenovanje teh računovodjem odreja c. kr. ministrstvo za deželno brambo.

§ 164.

Orožniški nadzornik mora staviti motivirane predloge glede spolnitve prostih častniških mest po § 21. orožniškega zakona, kakor sploh predloge glede napredovanja, premeščenja in vpokojenja štabnih in višjih častnikov; ravnotako glede predznanbe in eventualne uvrstitve na poskušnjo zaslužnih in sposobnih aktivnih ali vpokojenih častnikov c. in kr. armade ali c. kr. deželne brambe.

§ 165.

On ima pravico v sporazumu z dotičnimi deželnimi načelniki ali na njihov nasvet predlagati zaslužne deželne orožniške poveljnike za pohvalo, nagrado ali Najvišje odlikovanje, kakor tudi presojati predloge deželnih orožniških poveljnikov glede Najvišjega odlikovanja orožniških častnikov ali moštva.

§ 166.

On nadzoruje nadzorna potovanja deželnih orožniških poveljnikov, njihovih namestnikov in drugih prideljenih štabnih častnikov, pristavlja dotičnim poročilom svoje morebitne pripomnje kakor tudi onim o streljanju in mora izdati svoje povelje za strelne vaje v spomladi.

§ 167.

Periodično mora nadzirati deželna orožniška poveljstva in pri tem zlasti gledati na učni načrt in na napredek na štabnih postajah nastanjenih šaržnih šol. Dalje mora pregledati oddelna in okrajna orožniška poveljstva in nekaj ob dotični poti ležečih postaj.

§ 168.

Orožniški nadzornik se mora na svojih potovanjih posvetovati z deželnimi načelniki, kakor tudi s poročevalci deželnih oblastev o zadržanju in delavnosti orožništva ter mora to posvetovanje raztegniti tudi na službeno oblastvo pregledanih postaj, dalje po možnosti na predsednike sodnih dvorov prve in druge inštanice, na državnega pravdnika in višjega državnega pravdnika, končno, kolikor je to dopustno, tudi še na okrajna sodišča.

§ 169.

Orožniški nadzornik se mora pri teh vizitacijah prepričati, če se opravlja služba na orožniških postajah za vzdrževanje javnega miru po predpisih in če se mladi orožnik izobrazuje s pridnostjo in potrpežljivostjo za svoj poklic, če se ljudje ne odpoklicujejo iz službe na postajah samovoljno za učne, pisarniške in druge upravne namene, in če se v svrhu izobrazbe moštva ali pri pregledovanju postaj ne vporabljajo najskrajnejše odredbe.

Če zapazi, da se predpisi ne izvršujejo natančno, ali če zapazi dogodke, ki škodujejo interesom varnostne službe, orožništvu ali deželnim zakladom, jih mora, v kolikor se tičejo varnostne službe, naznaniti deželnemu načelniku, sicer jih pa kompetenčnim potom dati odpraviti, oziroma jih mora odpraviti sam. Če pa zadeva spada v področje c. kr. ministrstva za deželno brambo, jo mora naznaniti ministrstvu, da ono odpravi vse nedostatke.

§ 170.

Moštvo od stražmojstra navzdol ima pravico, nadzorujočemu orožniškemu nadzorniku neposredno javiti svoje prošnje in pritožbe, vendar mora gledati na to, da se ne prenaagli in da mu sploh ne javlja neopravičenih pritožb.

Sploh mora orožniški nadzornik vse storiti, da vcepi orožnikom veselje in ljubezen do poklica, ki so si ga sami izbrali, da tako skrbi za spopolnjenje krdela.

§ 171.

Orožniški nadzornik mora vse, kar opazi na svojem potovanju, sporočiti predpostavljenemu ministru in glede odprave morebitnih nedostatkov staviti svoje utemeljene predloge.

Vprašanja in odgovori.

31. Gospod J. S. v H.

Vprašanje:

Tukajšnemu posredovalnemu uradu je došla od sodišča tožba, ki je po mojem mnenju zastarana, ker je od dneva žalitve pa do dneva dospelosti tožbe pred

posredovalni urad poteklo 43 dni. Bilo je tako-le: 22. marca t. l. se je zgodilo žaljenje in tožba se je vložila po odvetniku na sodišče, kamor je dospela 28. aprila. Od tam je bila poslana županstvu, ki jo je prejelo 30. aprila in izročilo posredovalnemu uradu dne 3. maja. Posredovalni urad je dobil torej tožbo na 43. dan. Po mojem mnenju je tožba zastarana že zato, ker je bilo tožniku dobro znano, da obstoji v H. posredovalni urad in da se pred sodiščem tožba ne more rešiti, predno ne zvrši posredovalni urad pravnega poizkusa.

Prosim pojasnila, če naj se zvrši pred posredovalnim uradom pravni poizkus.

Odgovor:

Dotična tožba ni zastarana, ker je bila pri sodišču pravočasno vložena. Po zakonu se namreč strank ne more siliti, da bi se morale glede pravnih poizkusov pred vsem obračati na posredovalne urade, ampak lahko vlagajo tožbe v vsakem slučaju pri sodiščih. — Pač pa so sodišča vezana poslati jih posredovalnim uradom, ker se ne more izreči sodba popred, nego se je izvršil pravni poizkus.

Glede zastaranja pa določa § 31. zakona o posredovalnih uradih, da se čas, ki poteče od dneva vložitve tožbe pri sodišču, ki jo potem odstopi posredovalnemu uradu oziroma od takrat, ko se vloži pri posredovalnem uradu zahteva za uvedbo pravne obravnave, pa dotlej, dokler se ne konča postopanje, ne šteje v dobo zastaranja.

32. Županstvo P.

Vprašanje (ur. na d. o.)

V naši občini je 120 hišnih števil in med temi 5 gostiln, pa nikjer ne morejo prenočiti nobenega popotnika, če bi tudi rad plačal prenočišče, češ, da v gostilnah nimajo prostora. Takrat seveda, ko prosi gostilničar za koncesijo, ima dovolj lokalov za prenočišče, če pa pridejo n. pr. vojaki in je treba stanovanj za častnike, se gostilničar upre in trdi, da jih ne more prenočiti. — Ali n. pr. če pride popotnik, ostane v gostilni dotlej, da jo zapro; potem pa pripelje gostilničarjev hlapec po noči popotnika ali popotnega ubožca k županu, češ, da mu mora ta preskrbeti prenočišče. Zgodi se tudi, da obdrži gostilničar kakega popotnika toliko časa v gostilni, dokler ima kaj denarja za žganje, ko je pa suh in opit, ga pripeljejo k županu.

Župan nima za to nikake odškodnine in mora dati prenočišče le iz usmiljenja. Vsled tega prosi županstvo za pojasnilo, kaj je storiti županu v takih slučajih. — Ali bi se dalo najeti na občinske stroške stanovanje za prenočevanje takih tujcev? In ali bi se dalo kaj ukreniti proti gostilničarjem, ki imajo popotnike toliko časa pri sebi, da jih opijanijo, potem jih pa pošiljajo županu?

Odgovor (uradno pojasnilo dež. odb.):

Nedvomno je, da ni županova dolžnost skrbeti za prenočevanje tujcev ali popotnikov, bodisi torej tudi tujih ubožcev, če prihajajo k njemu po noči. — Izjema bi bila morda v posebno nujnih slučajih, n. pr. pri nesrečah, vendar le v toliko, da bi župan potrebno odredil, ne da bi bil primoran, dati na razpolago lastna sredstva.

Če torej kdo nadleguje v nočnem času župana, je ta povsem upravičen zavrniti prošnjo ali zahtevo po prenočišču, tembolj, če to zahtevajo gostilničarji, pri kojih so se dotične osebe opojile.

Res da ne obstoji postavna dolžnost za gostilničarje, da bi morali prenočevati take ljudi, vsekako pa je to njihova moralna dolžnost in se mora vsaj pričakovati od njih, da oskrbe prenočišča takim svojim gostom, ki so se popred pri njih opili.

To storiti so moralno obvezani tembolj oni gostilničarji, kojim se je svoječasnno z gostilniško koncesijo dalo tudi dovoljenje za prenočevanje tujcev.

Ako pa smatra županstvo za umestno in resnično potrebno, da se najame za prenočevanje te vrste oseb in tujih ubožcev na občinske stroške poseben lokal, naj spravi to zadevo pred občinski odbor, da sklepa o najetju takega lokala, ki bi se eventualno lahko porabil tudi za občinski zapor.

Gledati pa je treba vsekako na to, da občina ne bo po nepotrebnem obremenjena.

Glede nastanjanja vojakov obstoje posebni predpisi. V tem oziru je županstvo dolžno izvršiti odredbe, ki jih dobi od političnega oblastva. Ker je to nastanjanje neke vrste javno breme, se mu sploh ni mogoče nikomur upirati. Vsakdo mora dati torej na razpolago toliko prostorov, kolikor jih ne potrebuje neobhodno za-se in za svojo družino.

33. Županstvo Kr.

Vprašanje:

Leta 1913 je naredil črv v tukajšnji občini mnogo škode na poljskih pridelkih. Županstvo je napravilo prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo (davčno oblastvo) za odpis zemljiškega davka pri prizadetih posestnikih. C. kr. okrajno glavarstvo je poslalo izvedenca pregledat škodo, prizadeto po črvu, ki jo je cenil po cenilnih možeh in so se po tem odpisali davki. Vsled tega odpisa pa je davčna oblast odpisala tudi občinske doklade v znesku okrog 300 K. — Ali je c. kr. okrajno glavarstvo upravičeno odpisati tudi občinske doklade na podlagi odpisa državnega davka vsled škode po črvu?

Odgovor:

Glede odpisa občinskih doklad vsled davčnega odpisa ali popusta pri direktnih državnih davkih pogršamo postavnih določil. S tem vprašanjem se je večkrat pečalo v posebnih, konkretnih slučajih tudi upravno sodišče. Vendar pa do danes nimamo kake gotove določbe, ki bi bila v splošnem merodajna za pobiranje doklad pri davčnih odpisih. Navadno je, da davčni uradi obenem z državnimi davki odpišejo tudi občinske doklade, ne da bi imeli za to kake posebne odredbe. — Pravilno to vsekako ni in bi po našem mnenju glede odpisa doklad — če naj se že izvrši — moralo odločati tisto oblastvo, ki je občinske doklade dovolilo. Odpis občinskih doklad pa tudi za to ni na mestu, ker vsled tega lahko zastane občinsko gospodarstvo. Občina je na te dohodke navezana, dočim ima država nešteto drugih dohodkov in se malenkostni davčni odpisi pri državi niti ne poznajo. Zato smatramo, da so občine upravičene zahtevati, da se jim izplačujejo doklade v polnem znesku na podlagi davčnega predpisa, — kakor se pobirajo doklade n. pr. od vseh idealnih davkov, vzemimo pri novih stavbah, ki so za gotovo dobo oproščene državnih davkov, od kojih pa se morajo plačevati doklade.

Navajamo le eno razsodbo c. kr. upravnega sodišča v svrhu vtemeljitve naših izvajanj. To je razsodba z dne 20. oktobra 1881, št. 1310., zv. V. št. 1186., ki se glasi: Na podlagi davčnega predpisa naložene

naklade se ne morejo terjati v povračilo zaradi tega, ker se je državni davek popolnoma ali deloma odpisal. — V nasprotnem zmislu izdani ukaz finančnega ministrstva z dne 26. februarja 1871, št. 28., fin. ukaznega lista, nima moči veljavne naredbe.

Svetujemo, naj se županstva pri davčnih odpisih obračajo na c. kr. finančno ravnateljstvo, da ta oblast naroči davčnim organom pobirati občinske doklade v neprikrajšani izmeri na podlagi davčnega predpisa.

34. Županstvo Kr.

Vprašanje:

V tukajšno občino pristojni J. J. je umrl na Dunaju l. 1898; zapustil je ženo in dva nedoletna otroka. Ženo je med tem — l. 1910. — magistrat na Dunaju sprejel v občinsko zvezo. Prosimo pojasnila: Kam spada nedoletna otroka, — sina umrlega J. J.? Ali sta dobila domovinsko pravico na Dunaju vsled sprejema matere, — ali ostaneta po očetu pristojna v našo občino?

Odgovor:

Na enaka vprašanja smo že mnogokrat odgovarjali v „Občinski Upravi“. — Zato želimo, da bi imela županstva ta list lepo shranjen in vezan, saj ima trajno veljavo. Potem bodo lahko dobila s pripomočjo indeksa pojasnila na razna vprašanja.

Na gorenje vprašanje odgovarjamo še enkrat: Nedoletni zakonski otroci obdrže domovinsko pravico v tisti občini, v kateri je imel oče domovinsko pravico ob svoji smrti; (§ 6. z ozirom na § 13. domovinske postave z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105.) Mati si je pač lahko sama zase pridobila domovinsko pravico na Dunaju na podlagi samostojnega desetletnega bivanja, toda domovinska pravica zakonskih otrok se ravna po domovinstvu očeta in ne matere. Če je bil torej oče ob svoji smrti pristojen v Vašo občino, ostanejo otroci toliko časa tja pristojni, dokler ne pridobijo samostojne domovinske pravice.

35. Županstvo Kr.

Vprašanje:

V občini H. biva sem pristojni H. M. — rojen leta 1889. — že od rojstva, t. j. 25 let. Prosimo pojasnila: Ali ga je občina H. dolžna sprejeti v občinsko zvezo, če napravimo prošnjo za sprejem, ker je polnoleten in biva ondi nepretrgoma 10 let? Ali se 10-letna doba začne še-le po 24-tem letu?

Odgovor:

Občina H. po zakonu še ni dolžna sprejeti H. M. v domovinsko zvezo; seveda to lahko stori prostovoljno na podlagi vložene prošnje. Dolžna pa je to storiti po določbah § 2. domovinske postave z dne 5. decem. 1896. drž. zak. št. 222 še le po preteku 10-letnega bivanja po zadobljeni samopravnosti, torej potem, ko je dotičnik bival v občini 10 let od onega dne nadalje, ko je dopolnil 24 leto. — Zakon pravi namreč v navedenem paragrafu, da mora prebivati v občini 10 let **po zadobljeni samopravnosti**, — za kar pa ne zadostuje, če je dosegel samopravnost s tem, da je bil proglašen kot tak, marveč se zahteva za to fizična polnoletnost, to je doseg 24-letne starosti.

36. Županstvo Vel. Loka.

Vprašanje:

V naši občini morajo stranke plačevati konjaču potnino od kilometra za vsako — ne vsled živinske

kuge poginolo žival. Potnino odmeri c. kr. okrajno glavarstvo ter ukaže županstvu, izterjati jo od strank in izplačati konjaču. Za županstvo pa je to težavno, ker se nekatere stranke branijo plačati, češ da ima konjač itak za plačilo kožo dotične živali, ki ni poginila na kugi.

Ali so stranke dolžne plačati — ali ne, in po katerem zakonu?

Odgovor:

Po konjederskem redu iz leta 1860., ki je še v veljavi in ki je bil priobčen v 9. številki „Občinske Uprave“ leta 1910., gre konjaču (konjedercu) bodisi plačilo po tarifi ali pa koža z dlako vred (z rogovi, grivo, repom, lojem), — koža s pripadki seveda le, če mu lastnik živali noče plačati v denarjih. — To pa velja samo v onih slučajih, v katerih živali ne poginejo na kakih kužnih boleznih, ker je le takrat stranka obvezana plačati stroške odnosno prepustiti konjaču navedene predmete kot zaslužek.

V vseh drugih slučajih — pri kužnih boleznih — plača stroške bodisi država bodisi občina po določbah § 61. zakona z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177 (o odvrčanju in zatiranju živalskih kužnih boleznih).

Dokler ne izide nov konjederski red, se morajo tudi konjači držati po sedanjem veljavne tarife, glasom katere je tudi potnina obsežena v določenih zneskih ali pa v prepustitvi dotičnih predmetov. — Če se zdi račun pretiran ali neopravičen, naj se stranka proti plačilnemu nalogu v vsakem slučaju pritoži.

37. Županstvo v S.

Vprašanje:

Ali se sme imeti gostilne odprte čez policijsko uro tako, da se plača drugi dan županstvu licenca? Sploh, — v kaki obliki se mora prositi odnosno kako izdati dovoljenje onim gostilničarjem, ki ne prirejajo godbe? Menda je v nekaterih krajih od občinskega odbora odklonjeno, da se plačuje od ure. — Hočemo namreč vpeljati red glede prekoračenja policijskih ur po gostilničarjih. — Ti navadno ne morejo naprej vedeti, da se bodo gostje zvečer dalje časa zadrževali, in morajo včasih mirne ljudi odsloviti, ko pride čas, ali je pa gostilničar naznanjen radi prestopka.

Za take slučaje žele gostilničarji, da bi se uvedla določena taksa od ure, ki bi jo drugi dan županstvu plačali. Take zneske bi navadno zložili gostje. Kontrolo bi izvrševal stražnik ali nočni čuvaj, po vaseh pa zapni možje. — Ali je mogoče kaj enakega skleniti z ozirom na naredbo od 11. junija 1855?

Odgovor:

Po dosegani taksni tarifi se je mogla pobirati občinska taksa za prekoračenje policijske ure v izmeri 1 do 4 K za vsak večer — ne glede na to, koliko časa je bila gostilna odprta; vendar pa se razume, da je imelo — in ima županstvo pravico, ob izdaji privolitve določiti gotovo uro za zatvoritev gostilne tisti večer. — Po novi tarifi sedaj sankcioniranega taksnega zakona se je pobiranje te vrste taks povsem preuredilo. Kakor razvidite iz uvodnega članka, bo mogoče pobirati takso z omejitvijo časa na določeno število ur; (14. točka tarife).

Plačati se mora taksa na vsak način — brez ozira na dovoljenje. — Kar se tiče dovoljenja, je to vprašanje, koje gre presojeti posebe. Ker

si pridržujejo na podlagi novele k obrtnemu redu pravico postopanja radi takih prestopkov — kot obrtnih prestopkov — obrtna, t. j. politična oblastva, naj se obrnejo prizadeti gostilničarji ali pa v njihovem imenu županstvo na c. kr. okrajno glavarstvo, da določi, kako se je ravnati v gori navedenih slučajih. — Kjer pa še sedaj izdajajo take licence županstva, mora biti pač tem prepuščeno, da presodijo, je-li bilo prekoračenje policijske ure brez dovoljenja — od slučaja do slučaja — opravičeno ali ne.

Načelo bodi, da je za dovoljenje, da smejo biti gostilne odprte čez policijo uro, ki je določena v naredbi c. kr. namestnika za Kranjsko z dne 11. junija 1855, — prositi vselej za naprej. — To se lahko zgodi tudi na ta način, da se izda skupno dovoljenje n. pr. za 5 ali 10 večerov na mesec. Kolikor dovoljenj gostilničar porabi, tolikokrat plača občinsko takso. Tudi policijsko ravnateljstvo v Ljubljani izdaja licence na ta način.

Seveda pa mora gostilničar vedno naprej izpovedati dovoljenje županstva za godbene in plesne prireditve.

38. Gospod D. V. v M.

Vprašanje:

Je-li mora sklepe gospodarskega odbora potrditi občinski odbor? In če je to potrebno — ali smem zahtevati vpogled v dotični sejni zapisnik ali pa zahtevati prepis? — Dalje: Ali sme vložiti gospodarski odbor tožbo in ali je veljavna brez pritrdila občinskega odbora?

Odgovor:

Za sklepe gospodarskega odbora ni treba nikake pritrditve občinskega odbora. — Gospodarski odbori so samostojne korporacije, ki so podrejene neposredno deželnemu odboru prav tako, kakor občinski odbori. Odvisni od občine so le toliko, da morajo pošiljati sklepe, ki potrebujejo odobrenja deželnega odbora, temu potom županstva.

Le o dokladah ali najetju posojil mora sklepati občinski — in ne gospodarski odbor; — (glej točki 6. in 7. člena 1., zakona z dne 1. avgusta 1912, dež. zak. št. 49). — Pač pa župan (ali občinski odbor) lahko zahteva od gospodarskega odbora vsak čas pojasnila, vpogled v račune itd.

Samo ob sebi umevno je, da ima vsakdo pravico do vpogleda v sejne zapisnike gospodarskih odborov, ali zahtevati prepise. V tem oziru so merodajna vsa ona določila občinskega reda, kakor glede sejnih zapisnikov občinskega odbora.

Vložitev tožbe lahko pravomočno sklene gospodarski odbor, ne da bi bil odvisen v tem od občinskega odbora. — Pač pa je proti sklepu gospodarskega odbora mogoča pritožba na deželni odbor, prav tako kakor proti sklepu občinskega odbora, po določbah občinskega reda. — Vložiti pa se mora taka pritožba — seveda pravočasno — pri gospodarskem odboru.

Če torej sklene gospodarski odbor vložiti tožbo in se proti sklepu nikdo ne pritoži, postane sklep pravomočen in za tak sklep ni treba nikake pritrditve.

Književnost.

Dolžan: Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, davčnih, finančnih, sodnih in vseh drugih vlog za vsakdanje potrebe.

Cena 3 K, elegant. vez. 4 K. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Ta knjiga podaja, kot pove že naslov, vzorce najrazličnejših vlog na vse javne oblasti, zato bo v vsakem oziru zanesljiv svetovalec vsakomur v zadevah, v kojih bi moral sicer iskati pravne pomoči. Vzorci so prirejeni v splošnem tako, da odgovarjajo potrebam, ki jih pokaže vsakdanje življenje. Z neznatnimi, prav lahкими spremembami, ki jih izvrši brez težave lahko vsak sam, so porabni tudi za druge bolj redke konkretne slučaje, ki v knjigi niso navedeni pod posebnim naslovom.

Politične in vojaške vloge, ki tvorijo prvi oddelek knjige, so podane v veliki izberi in obsegajo prošnje na obrtno oblast ter podobne ponavljajoče se zadeve. Posebe je treba omeniti tudi vojaške vloge, ki se ozirajo in obrazložujejo vse po novem vojaškem zakonu dovoljene vojaške ugodnosti. Davčne vloge in prošnje na druge finančne oblasti, ki jih rabi posestnik, obrtnik, trgovec in zasebnik skoro vsak dan, so istotako obsežene v knjigi v bogati izberi. Izmed sodnih vlog, tožb in predlogov, so se sprejele v knjigo le one na okrajna sodišča, ker mora stranko pri višjih sodiščih itak zastopati odvetnik. Natančno so obrazložena tudi silno stroga testamentarična določila, katere pojasnuje več obrazcev pravilne oporoke. Zadnji del knjige obsega vloge za razne avtonomne oblasti, n. pr. na deželni odbor, občine i. dr., v zadevi bolniških stroškov, podpor itd. Obsega dalje vzorce v domovinskih zadevah, sploh v vseh starih, ki zadenejo posameznika. — Zato bo pa tudi olajšala delo v uradih, ker ravno nepravilne vloge to zelo otežujejo in zavlačujejo rešitev. Pri vsaki posamezni vlogi je označeno, kako jo je kolekovati, poleg tega je pa knjigi še pridejan kratek splošen seznamek o kolkovinah. Knjiga je zelo obširna, obsega nad 300 strani in ima lično zunanjo opremo ter priročno žepno obliko. Enkratni izdatek za to knjigo se bo vsakemu desetero izplačal po koristih, ki mu jih bo nudila, ker bo že z enkratno vporabo kupna cena pokrita.

Knjiga bo dobro došla zlasti županstvu in občinskim tajnikom.

Gospodarske vesti.

Čebelarški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v nedeljo dne 7. in v ponedeljek dne 8. junija s sledečim sporedom: V nedeljo dne 7. junija od 2. do 4. ure popoldne: Življenje in razvoj čebel. Sovražniki in bolezni. — Od 4. do 6. ure: Izdelovanje do-

mačega in dzierzonovanega kranjskega panja ter razkazovanje raznih panjev s premakljivimi satniki. — V ponedeljek 8. junija od 7. do 11. ure dopoldne: Oskrbovanje čebel. Najvažnejše čebelarstvo orodje. Čebelna paša. Pitanje čebel. — Popoldne od 2. do 4. ure: Razni panji. Vzgoja matic. Izdelovanje okvirčkov. Vlivanje umetnega satja in pritrjevanje z žico. Uporaba medu in voska. — Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem v šolskem čebelnjaku. Oddaljenim in podpore potrebnim čebelarjem s Kranjskega povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in dovoli 1 K 50 vin. podpore na dan za prehrano. Podporo pa dobi le tisti, ki za njo po dopisnici do 31. maja t. l. prosi in ki se mu je izrecno dovolila. Vabimo naše čebelarje in fante k obilni udeležbi!

Vinogradniški tečaj na Grmu priredi kmetijska šola v ponedeljek, dne 15. junija, in torek, dne 16. junija t. l. s sledečim sporedom: V ponedeljek, dne 15. junija, od 2. do 5. ure popoldne: Najvažnejša dela v vinogradu. Trtni škodljivci. Žvepljanje in škropljenje. V torek, dne 16. junija, od 8. do 11. ure dopoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenkami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelenega cepljenja. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Cerovcih. Razkazovanje škropilnic in žvepljalnikov. — Kdor se želi udeležiti tečaja, naj se prikladi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija, Kranjsko) do 3. junija t. l. Oddaljenim in podpore potrebnim vinogradnikom s Kranjskega povrne ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in po 1 K 50 vin. na dan za prehrano. Podporo dobi pa le, kdor za njo pravočasno po dopisnici prosi in se mu je izrecno dovolila. Vabimo naše vinogradnike in fante k obilni udeležbi!

Za domače vinogradnike. — Opozarjamo na današnji inserat kranjske „Deželne vinarske zadruge“, ki ima v največji izberi in zalogi najboljša domača vina prve vrste in oddaja vina po najnižji ceni. — Namen zadruge je podpirati domače vinogradnike z direktnim nakupovanjem vina pri njih samih, zato je želeli, da se tudi kupci in odjemalci v obilem številu obračajo na „Deželno vinarsko zadrugo.“

Glede nakupa železnih blagajen opozarjamo na inserat tvrdke M. Adlersflügel, ki izdeluje prvo-vrstne proti ognju in vlomu varne železne blagajne.

Tvrdba je zelo solidna in oddaja blagajne tudi pod različnimi plačilnimi ugodnostmi (v več obrokih).

Za županstva, cestne odbore in druge javne korporacije znižane cene, če se naroče blagajne potom „Kmetijske županske zveze“.

Naročajte in širite „Občinsko Upravo“.